

**UCHWAŁA NR VI/91/19
RADY MIASTA KATOWICE**

z dnia 28 marca 2019 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 - 2020” za 2018 rok.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 8 grudnia 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U.2018.994 z późn. zm.), w wykonaniu uchwały nr XXIV/488/16 Rady Miasta Katowice z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie przyjęcia Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020.

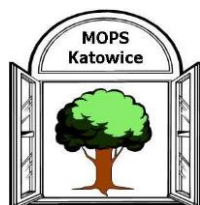
**Rada Miasta Katowice
uchwała:**

§ 1. Przyjąć sprawozdanie z realizacji w 2018 roku „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 - 2020”, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Katowice

Maciej Biskupski

Załącznik do uchwały Nr VI/91/19
Rady Miasta Katowice
z dnia 28 marca 2019 r.

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
MIEJSKIEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2016 - 2020
ZA 2018 ROK**

Spis treści

Priorytet 1. Doskonalenie strategii i modelu współpracy służb, instytucji, organizacji pozarządowych i kościołów lub związków wyznaniowych w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.....	3
Priorytet 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.....	6
Priorytet 3. Oddziaływania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	14
Priorytet 4. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy i kształtowanie konstruktywnych postaw obywatelskich wobec zjawiska przemocy w rodzinie – profilaktyka i edukacja	16
Priorytet 5. Profesjonalizacja działań w obszarze profilaktyki, interwencji i pomocy rodzinie z problemem przemocy.....	20
Podsumowanie realizacji programu za 2018 rok i rekomendacje	21
Finansowanie programu – wykonanie za 2016, 2017 i 2018 rok.....	23
Finansowanie programu – plan na 2019 rok	25

Cel główny programu:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie i łagodzenie szkód wynikających ze zjawiska przemocy w rodzinie w mieście Katowice.

Cele szczegółowe:

1. Intensyfikacja działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie skuteczności ochrony osób doznających przemocy oraz zwiększenie dostępności do różnych form pomocy i świadczonych usług.
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc.
4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz jakości współpracy podmiotów zajmujących się rozwiązywaniem problemu przemocy w rodzinie.

Priorytet 1. Doskonalenie strategii i modelu współpracy służb, instytucji, organizacji pozarządowych i kościołów lub związków wyznaniowych w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie**Cele:**

- Doskonalenie strategii współpracy służb, instytucji, organizacji i kościołów lub związków wyznaniowych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Rozwijanie i doskonalenie interdyscyplinarnej formuły pracy.
- Monitoring skuteczności podejmowanych działań pomocowych.

Zadanie 1: Powołanie kolejnej kadencji Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w skład, którego wchodzi przedstawiciele służb, instytucji i organizacji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Realizacja zadania:

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie został powołany w związku z wejściem w życie nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku, która nałożyła na gminy obowiązek tworzenie zespołu, jako podstawowego elementu gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- W 2018 roku Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie funkcjonował na podstawie Zarządzenia nr 1298/2017 Prezydenta Miasta Katowice z dnia 28 marca 2017 r. w oparciu o Uchwałę nr XXIV/487/16 Rady Miasta Katowice z dnia 27 kwietnia 2016 roku w sprawie określenia trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.
- W skład Zespołu wchodzi 23 przedstawiciele służb i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie m.in.: Urzędu Miasta, Policji, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Prokuratury, Sądu (Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej), Oświaty, Ochrony Zdrowia, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego, organizacji pozarządowych.

Celem Zespołu jest:

- Organizowanie, integrowanie i koordynowanie działań służb, instytucji, organizacji i specjalistów w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w mieście Katowice.
- Opracowanie i realizacja Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.
- Wdrożenie i nadzór nad realizacją interwencyjnej procedury „Niebieskie Karty” oraz pracą Grup Roboczych zajmujących się planowaniem i realizacją pomocy rodzinom z problemem przemocy.

Zadanie 2: Organizowanie spotkań i prac Zespołu Interdyscyplinarnego.

W 2018 roku zorganizowano 4 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego celem opracowywania zasad realizacji zadań określonych w niniejszym programie.

Zadanie 3: Doskonalenie interdyscyplinarnej formuły pracy na poziomie operacyjnym – powołanie Grup Roboczych do pracy z indywidualnym przypadkiem i nadzór nad realizacją ich zadań.

Realizacja zadania:

- Funkcjonowało 10 Grup Roboczych w dzielnicach miasta z siedzibą w Terenowych Punktach Pomocy Społecznej nr 1-10 w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. W skład stałych Grup Roboczych wchodził Koordynator ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zostało powołanych 22 Koordynatorów, co najmniej dwóch w każdym Terenowym Punkcie Pomocy Społecznej nr 1-10. Koordynatorzy byli równocześnie członkami Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- W 2018 roku odbyło się 1100 spotkań Grup Roboczych. W ich skład wchodził: dzielnicowi, pedagodzy, pracownicy socjalni, asystenci rodziny, kuratorzy, specjaliści w dziedzinie przemocy w rodzinie zaangażowani bezpośrednio w pomoc konkretnej rodzinie.
- Zrealizowano 4 spotkania konsultacyjne z koordynatorami ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zapewniał obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych.

Zadanie 4: Rozwijanie modelu i zakresu współpracy podmiotów w zakresie realizacji procedury „Niebieskie Karty” przez Policję, pomoc społeczną, oświatę, Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ochronę zdrowia i inne instytucje i organizacje. Koordynacja działań w ramach procedury.

Realizacja zadania:

W ramach współpracy podmiotów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie zrealizowano:

- W lutym 2018 r. w ramach Tygodnia Ochrony Praw Ofiar Przestępstw, w Ośrodku Interwencji Kryzysowej zorganizowano spotkanie informacyjno-edukacyjne skierowane do osób doznających przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji związanych z realizacją procedury „Niebieskie Karty”. Spotkanie prowadzone było przez przedstawiciela Prokuratury Rejonowej Katowice – Południe.
- W lutym 2018 r. zorganizowano spotkanie dla grupy seniorów, którego celem była edukacja na temat asertywnych zachowań w różnych sytuacjach społecznych i osobistych. W spotkaniu wzięło udział 12 osób.
- W maju b.r. miała miejsce wizyta studyjna studentów Uniwersytetu Śląskiego II roku pracy socjalnej, której celem było przedstawienie działalności Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach. W spotkaniu wzięło udział 10 osób.
- W czerwcu b.r. pracownicy Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach spotkali się ze studentami Wydziału Nauk Społeczno-Pedagogicznych w Katowicach Wyższej Szkoły Pedagogicznej. Spotkanie miało miejsce w siedzibie Stowarzyszenia Instytutu Współpracy i Partnerstwa Lokalnego w Katowicach. Studenci specjalizacji II stopnia pracy socjalnej z osobą i rodziną z problemem przemocy zapoznali się z przyjętymi rozwiązaniami organizacyjnymi, stosowanymi metodami pracy, a także programami służącymi udzielaniu pomocy osobom uwikłanym w przemoc domową. W spotkaniu wzięło udział 31 osób.
- W czerwcu b.r. miało miejsce spotkanie przedstawicieli Ośrodka Interwencji Kryzysowej z pracownikami Centrum Rehabilitacji Społecznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, którego tematem była procedura „Niebieskiej Karty” z uwzględnieniem specyfiki postępowania w przypadku osób chorych i zaburzonych psychicznie.
- W październiku b.r. pracownicy Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz Terenowego Punktu Pomocy Społecznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, w ramach współpracy z Komendą Miejską Policji w Katowicach i Fundacją „Podaruj Nadzieję” wzięli udział w happeningu „Winne Ubrania”, który odbył się na Placu Kwiatowym katowickiego Rynku. Tematyka związana była z uwrażliwieniem mieszkańców naszego miasta na zjawisko przemocy wobec kobiet, ze szczególnym uwzględnieniem przemocy seksualnej. Happening „Winne ubrania” jest częścią programu profilaktycznego katowickiej policji „Moc!Na Ty”, który ma na celu zapobieganie przemocy domowej.

- W celu usprawnienia współpracy z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na bieżąco uaktualniany był skład Komisji (o nowych Koordynatorów ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie). Ostatnia zmiana została dokonana Zarządzeniem nr 1979/2018 Prezydenta Miasta Katowice z dnia 12 czerwca 2018 roku.
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach uczestniczy jako jeden z liderów w spotkaniach Śląskiej Regionalnej Koalicji na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Koalicja ta zrzesza Przewodniczących Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z terenu województwa śląskiego.
- Kierownik Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach uczestniczy w pracach Ogólnopolskiej Rady Ekspertów ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie.
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w 2018 r. zorganizował następujące szkolenia:
 - „Praca z klientem i rodziną z problemem alkoholowym” dla pracowników socjalnych (11 osób) asystentów rodzin (3 osoby), łącznie 14 osób (marzec 2018 r.) - pierwsza edycja.
 - „Przemoc w rodzinie – szkolenie podstawowe” dla nowozatrudnionych osób. Ze szkolenia skorzystali: pracownicy socjalni (7 osób), asystenci rodzin (5 osób) i jeden koordynator pieczy zastępczej, łącznie 13 osób, (marzec 2018 r.) - pierwsza edycja.
 - „Przemoc – specyfika pracy socjalnej z rodzinami z problemem przemocy – szkolenie zaawansowane” dla asystentów rodzinnych (6 osób) oraz koordynatorów pieczy zastępczej (5 osób), łącznie 11 osób (marzec 2018 r.) - pierwsza edycja.
 - „Procedura Niebieskiej Karty” dla asystentów rodzin (6 osób) i koordynatorów pieczy zastępczej (4 osoby), łącznie 10 osób (kwiecień 2018 r.) - pierwsza edycja.
 - „Procedura Niebieskiej Karty” dla pracowników socjalnych (9 osób), (maj 2018 r.) - druga edycja.
 - „Praca z klientem i rodziną z problemem alkoholowym” dla asystentów rodzin (2 osoby) i wychowawców świetlic (5 osób), łącznie 7 osób (czerwiec 2018 r.) - druga edycja.
 - „Przemoc z uwzględnieniem zaniedbań dzieci” dla asystentów rodzin (2 osoby), koordynatorów pieczy zastępczej (2 osoby), wychowawców świetlic (4 osoby), łącznie 8 osób (czerwiec 2018 r.) - pierwsza edycja.
 - „Przemoc z uwzględnieniem zaniedbań dzieci” dla asystentów rodzin (1 osoba), koordynatorów pieczy zastępczej (2 osoby) i wychowawców świetlic (3 osoby), łącznie 6 osób (czerwiec 2018 r.) - druga edycja.
 - „Przemoc w rodzinie – szkolenie podstawowe” dla nowozatrudnionych osób. Ze szkolenia skorzystali asystenci rodzin (3 osoby), pracownicy socjalni (2 osoby) i wychowawca świetlicy specjalistycznej, łącznie 6 osób (lipiec 2018 r.) - druga edycja.
 - „Interwencja kryzysowa” dla asystentów rodzin (4 osoby) i koordynatorów pieczy zastępczej (4 osoby), łącznie 8 osób (wrzesień 2018 r.) - pierwsza edycja.
 - „Praca z klientem i rodziną z problemem alkoholowym” dla koordynatorów pieczy zastępczej (4 osoby) i wychowawców świetlic specjalistycznych oraz klubu młodzieżowego (2 osoby), łącznie 6 osób (wrzesień 2018 r.) - trzecia edycja.
 - „Przemoc – specyfika pracy socjalnej z rodzinami z problemem przemocy – szkolenie zaawansowane dla pracowników socjalnych (7 osób), asystentów rodzinnych (3 osoby) łącznie 10 osób (październik 2018 r.) - druga edycja.
 - „Interwencja Kryzysowa” dla pracowników socjalnych - 4 osoby, (listopad 2018 r.) - druga edycja.
 - „Przemoc w rodzinie – szkolenie podstawowe dla nowozatrudnionych pracowników. Skorzystało 4 pracowników socjalnych oraz 3 asystentów rodzinnych, łącznie 7 osób (listopad 2018 r.) - trzecia edycja.
 - „Praca z klientem i rodziną z problemem alkoholowym” dla nowozatrudnionych pracowników, w którym udział wzięło 2 pracowników socjalnych i 1 asystent rodziny, łącznie 3 osoby (grudzień 2018 r.) - czwarta edycja.

W szkoleniach wzięło udział łącznie 122 pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach.

Zadanie 5: Nawiązanie współpracy z przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych w celu wprowadzenia elementów edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

Realizacja zadania:

- Ewangelickie Centrum Diakonijne rozpoczęło w lipcu 2017 roku trzyletni projekt przeciw przemocy „Odkryj Po Moc w sobie”. W 2018 roku parafia pomogła łącznie 42 osobom. W zajęciach w postaci warsztatów terapeutycznych odbywających się cyklicznie uczestniczyło 40 osoby (prowadzono dwie grupy po 20 osób). Pierwsza grupa odbywała się raz w miesiącu w soboty od godz. 8.00 do 15.00, druga grupa w środy od godz. 16.00 do 19.00. Łącznie poprowadzono 180 godzin zajęć.
- Przedstawiciel Klasztoru Ojców Dominikanów Parafii Przemienienia Pańskiego w Katowicach uczestniczył w spotkaniu grupy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie prowadzonej na terenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach.
- Stowarzyszenie „Po MOC” dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej współpracowało z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, w tym z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, w zakresie pomocy rodzinom z problemem przemocy udzielając pomocy psychologicznej i udostępniając miejsca schronienia. Przedstawiciele stowarzyszenia brali udział w realizacji procedury w odniesieniu do rodzin, gdzie uruchamiano „Niebieską Kartę” i uczestniczyli w Grupach Roboczych.

Zadanie 6: Analiza czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Realizacja zadania:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zbiera dane statystyczne dotyczące interwencji oraz świadczeń na rzecz rodzin z problemem przemocy w celu analizy skali zjawiska przemocy w rodzinie i zasobów do jego rozwiązywania. Celem jest przygotowanie szacunkowej oceny skali zjawiska i zasobów.

Wskaźniki i prognoza/potrzeby

Nazwa wskaźnika	2016	2017	2018	Prognoza/ potrzeby 2019
liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	5	4	4	4
liczba spotkań Grup Roboczych	1 412	1 328	1 100	1 100
liczba konsultacji przedstawicieli służb i instytucji – spotkań koordynatorów	11	7	4	4
liczba programów realizowanych w oparciu o współpracę służb, instytucji, organizacji	1	4	4	4

Źródło: dane Ośrodka Interwencji Kryzysowej MOPS za 2018 r.

Komentarz

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na trzy miesiące. Zmniejszyła się liczba Grup Roboczych z powodu malejącej w poprzednich latach liczby wszczynanych procedur „Niebieskie Karty”. W 2018 roku odnotowano wzrost wszczynanych procedur, co w konsekwencji przełoży się ponownie na wzrost Grup Roboczych. Spotkania koordynatorów ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie odbywały się w 2018 roku raz na kwartał i miały na celu omawianie pracy Grup Roboczych i konsultowanie indywidualnych przypadków.

Priorytet 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

Cele:

- Zapewnienie kompleksowej pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie i członkom ich rodzin.

- Zwiększenie efektywności działań interwencyjnych, w tym prawnych nakierowanych na ochronę osób dotkniętych przemocą domową.
- Ochrona i udostępnienie specjalistycznej pomocy dziecku krzywdzonemu.

Zadanie 1: Rozbudowa usług adresowanych do rodzin z problemem przemocy w rodzinie - udostępnienie poradnictwa specjalistycznego, usług w formie interwencji kryzysowej, pomocy psychologicznej, w tym terapeutycznej członkom rodzin z problemem przemocy.

Realizacja zadania:

Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach udzielał pomocy rodzinom w sytuacjach kryzysowych i rodzinom z problemem przemocy - ze szczególnym uwzględnieniem ochrony dziecka. Pomoc skierowana była do osób doznających przemocy (ofiary przemocy), osób stosujących przemoc (sprawców przemocy) i świadków przemocy. Z rodzinami prowadzona była systematyczna praca w oparciu o indywidualny plan pomocy socjalnej i psychologicznej. Obejmuje ona indywidualne poradnictwo specjalistyczne, w tym prawne, grupowe formy poradnictwa oraz wizyty w środowisku. W związku z koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa ofiarom przemocy Ośrodek zapewniał schronienie dla osób, które ze względu na dramatyczną sytuację nie mogły przebywać w dotychczasowych miejscach zamieszkania.

Kategorie spraw	2018 rok
Łączna liczba klientów objętych pomocą, w tym:	967
Ofiary przemocy (osoby dorosłe)	202
Sprawcy przemocy	121
Dzieci	45
Inne kryzysy, w tym:	599
Konsultacje rodzinne/ grupowe (ilość spotkań)	40
Pomoc rodzinie z problemem alkoholowym	172

Źródło: dane Ośrodka Interwencji Kryzysowej MOPS za 2018 r.

W Ośrodku udzielono 876 porad specjalistycznych, 1 733 konsultacji indywidualnych oraz zorganizowano 40 spotkań rodzinnych.

W okresie od 15 lutego do 15 grudnia 2018 roku Miasto Katowice finansowało zadanie publiczne pod nazwą „Poradnictwo specjalistyczne dla kobiet i ich dzieci dotkniętych współczesnymi formami niewolnictwa lub innymi formami przemocy” realizowane przez **Stowarzyszenie „Po MOC” dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej w Katowicach**. Projekt stanowił kompleksową ofertę pomocy specjalistycznej dla kobiet i ich dzieci, pozostających w trudnej sytuacji życiowej, z której skorzystało 81 osób (kobiet znajdujących się w kryzysowej sytuacji życiowej, ofiary przemocy, handlu ludźmi, przymusowej prostytucji). W skład kompleksowego wsparcia wchodziło:

- zapewnienie informacji i promocji dot. oferowanego wsparcia wśród potencjalnej grupy docelowej projektu,
- prowadzenie dyżurów rekrutacyjnych do projektu,
- pomoc uczestnikom projektu w autoidentyfikacji, pomoc w odnalezieniu motywacji do zmian w swoim życiu, które będą prowadziły do rozwiązywania problemów życiowych,
- prowadzenie pomocy specjalistycznej obejmującej: poradnictwo prawne (konsultacje prawne, przygotowywanie pism urzędowych itp.), terapeutyczne (terapia indywidualna prowadzona przez certyfikowanego terapeuty), usługę coacha/case managera (tzw. „osoba towarzysząca” zapewniająca uczestnikom projektu codzienne wsparcie, towarzysząca w załatwianiu urzędowych spraw, pomagająca podczas podjęcia ważnych życiowych decyzji np. o leczeniu uzależnienia/współuzależnienia).

W 2018 roku w ramach ww. zadania 68 osób objęto pomocą prawną (231 godz.), a 16 osób otrzymało pomoc terapeutyczną (180 godz.).

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku Miasto Katowice finansowało zadanie publiczne pod nazwą „Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym poprzez prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej oraz miejskiego telefonu zaufania i punktu informacyjno-konsultacyjnego wraz z poradnictwem z zakresu problemów alkoholowych i narkomanii oraz przemocy domowej dla mieszkańców Katowic” realizowane przez **Śląskie Stowarzyszenie „AD VITAM DIGNAM”** przy ul. Ks. Bpa Herberta Bednorza 22 w Katowicach. Podstawowym celem realizowanego zadania była:

- kompleksowa pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami wynikającymi z nadużywania alkoholu, używania narkotyków oraz znajdujących się w sytuacjach kryzysowych,
- profilaktyka i przeciwdziałanie patologicznym zjawiskom towarzyszącym uzależnieniom, w tym zjawisku przemocy w rodzinie.

Zadanie realizowane było poprzez:

- udzielanie wszechstronnej informacji w zakresie szeroko pojętej problematyki związanej z problemem alkoholowym i narkomanią oraz doraźnej pomocy terapeutycznej i psychologicznej w nagłych przypadkach poprzez miejski telefon zaufania – działania mają na celu wzbudzenie motywacji do podjęcia działań i wskazanie ich kierunku,
- udzielanie pomocy osobom uzależnionym, współuzależnionym oraz ofiarom przemocy na drodze bezpośrednich kontaktów z terapeutą, psychologiem, prawnikiem – dla wskazania konkretnych rozwiązań,
- tworzenie możliwości zapewnienia pomocy mającej na celu lepsze zrozumienie siebie, przydatne w rozwiązywaniu bieżących problemów.

Miejski telefon zaufania funkcjonował codziennie w godzinach od 15.00 do 7.00 pod numerem: (32) 256 92 78, obsługiwały go osoby przeszkolone w ramach „Telefonu Zaufania” z długoletnim doświadczeniem w tym zakresie. Przy telefonie zaufania dyżury pełnili:

- specjaliści – w poniedziałki, środy i czwartki w godzinach od 15.00 do 19.00,
- terapeuci i pracownicy wspierający – codziennie w godzinach od 15.00 do 7.00 z wyłączeniem czasu dyżuru specjalistów.

Odbiorcami usług były m.in. osoby uzależnione od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz członkowie rodzin, w których występują problemy związane z uzależnieniami oraz przemocą domową, a także wszystkie osoby, które znalazły się w sytuacji kryzysowej i szukały pomocy.

Punkt informacyjno-konsultacyjny wraz z poradnictwem z zakresu problemów alkoholowych i narkomanii oraz przemocy domowej dla mieszkańców Katowic obsługiwany był przez:

- prawnika – w czwartki w godzinach od 14.30 do 16.00,
- psychologa – w pierwsze cztery poniedziałki miesiąca w godzinach od 15.00 do 17.00, ostatni wtorek miesiąca w godzinach od 14.00 do 16.00, w pierwszą, drugą i trzecią środę miesiąca w godzinach od 14.00 do 16.00 oraz pierwszy i drugi piątek miesiąca w godz. od 15.00 do 18.00,
- terapeutów oraz pracowników wspomagających w poniedziałki i środy w godzinach od 17.00 do 19.00, wtorki, piątki i soboty w godzinach od 14.00 do 15.00 oraz w pierwszy i trzeci czwartek miesiąca w godzinach od 14.00 do 15.00, przy czym w styczniu, lutym i w marcu 2018 r. były to wszystkie czwartki.

W ramach zadania realizowanego przez Śląskie Stowarzyszenie „AD VITAM DIGNAM” udzielane były porady prawne, porady psychologiczne oraz prowadzone były konsultacje terapeutyczne. W ramach zadania udzielono łącznie 607 porad, w tym: 123 porady psychologiczne, 112 porad prawnych, 372 konsultacje terapeutyczne. Przeprowadzono 3 676 rozmów w trakcie dyżurów telefonu zaufania.

W 2018 roku Parafia w Ewangelickim Centrum Diakonijnym „Słoneczna Kraina” realizowała projekt: „Pomoc osobom pokrzywdzonym przestępstwem” współfinansowany ze środków Ministerstwa Sprawiedliwości i obsługiwała na terenie Katowic 100 osób. W ramach udzielanego wsparcia: 68 osób uzyskało pomoc w postaci bonów żywnościowych i bonów ubraniowych, 5 dzieci wyjechało na zorganizowany wypoczynek, 10 osób uzyskało pomoc w rehabilitacji poprzez sfinansowanie zabiegów neuropsychologicznych lub kupując sprzęt ortopedyczny i rehabilitacyjny.

Zadanie 2: Uruchomienie specjalistycznych-terapeutycznych i edukacyjnych programów adresowanych do osób doznających przemocy, nakierowanych na łagodzenie odroczonej szkody wynikających z doznawania przemocy.

Realizacja zadania:

- Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach opracował i realizował „Program Pomocy Psychologicznej dla Ofiar Przemocy Domowej”. Program ten obejmował zajęcia grupowe o charakterze edukacyjnym i wsparcia psychologicznego. W ramach programu organizowano spotkania z prawnikiem, policjantem i księdzem, zgodnie z tematyką spotkań. Zrealizowano 47 spotkań. Z programu skorzystało 28 osób, kobiet doznających przemocy w rodzinie. Celem zajęć było uzyskanie wsparcia i wiedzy o możliwościach ochrony i rozwiązywania problemu przemocy w aspekcie prawnym, psychologicznym i socjalnym.
- Stowarzyszenie „Po MOC” dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej realizowało program terapeutyczny dla ofiar przemocy i handlu ludźmi – „Get back the power – climb to the top!”. W 2018 roku zrealizowano 12 spotkań, z których skorzystało 21 osób.

Zadanie 3: Udzielanie specjalistycznej pomocy dzieciom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Realizacja zadania:

- Specjalistyczną formą pomocy objęto w Ośrodku Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach 45 dzieci, w tym pomocą psychologiczną i pedagogiczną. Praca z dzieckiem realizowana była w połączeniu z pracą z opiekunem, który nie jest agresorem oraz działaniami interwencyjnymi.
- Od lutego 2018 r. Ośrodek rozszerzył swoją ofertę pomocy w formie grupowej dla młodzieży w wieku od 13 do 18 lat o Program pracy psychologicznej z młodzieżą „W poszukiwaniu siebie”. Program adresowany był do młodzieży pochodzącej z rodzin uwikłanych w problem przemocy obecnie lub w przeszłości. Celem zajęć było uruchomienie osobistych zasobów służących lepszemu radzeniu sobie z trudnościami i wyzwaniem, a także zwiększeniu wiary w siebie, poczucia sprawczości i dokonywaniu zmian w życiu w oparciu o własne wybory. Zajęcia odbywały się od lutego do czerwca 2018 r. i obejmowały 9 spotkań (co 2 tygodnie). W programie uczestniczyło 5 osób, z czego 4 ukończyły cykl.
- Z miejsca schronienia w ramach realizowanego zadania publicznego pod nazwą „Zapewnienie schronienia wraz z żyzywieniem dla kobiet i kobiet z dziećmi (mieszkanek Katowic), doświadczających przemocy, znajdujących się w sytuacjach kryzysowych, jak również ofiar przymusowej prostytucji” skorzystało ogółem 11 dzieci (z czego z rodzin z problemem przemocy: 8 dzieci, z innych kryzysów: 3 dzieci, które objęte były stałym wsparciem psychologicznym połączonym z pracą z opiekunem.

Zadanie 4: Realizacja działań interwencyjnych i postinterwencyjnych w ramach procedury „Niebieskie Karty” policji, pomocy społecznej, oświaty, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ochrony zdrowia oraz koordynacja pracy Grup Roboczych:

- monitoring sytuacji rodzin z problemem przemocy w ramach procedury,
- współpraca przedstawicieli instytucji realizujących procedurę w celu koordynacji działań interwencyjnych, w tym prawnych.

Realizacja zadania:

- Działania interwencyjne w ramach procedury „Niebieskie Karty” realizowane były zgodnie z obowiązującymi przepisami. Procedura realizowana jest przez pięć podmiotów zobowiązanych przepisami znowelizowanej w dniu 10 czerwca 2010 roku ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie realizacji procedury „Niebieskie Karty” i wzorów formularzy „Niebieska Karta” tj. przez: pomoc społeczną, Policję, oświatę, ochronę zdrowia oraz Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Poniższa tabela przedstawia dane liczbowe dotyczące realizacji procedury „Niebieskie Karty”

Lp.	Kategorie spraw	2018 rok
1.	Procedura „Niebieskie Karty” – liczba spraw uruchomionych	369
2.	Procedura „Niebieskie Karty” – liczba spraw łącznie prowadzonych	663
3.	Procedura „Niebieskie Karty” Policji – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego.	248
4.	Procedura „Niebieskie Karty” pomocy społecznej – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego	91
5.	Wnioski o zwołanie Grup Roboczych – liczba wniosków sporządzonych i zatwierdzonych przez Zespół Interdyscyplinarny	369
6.	Procedura „Niebieskie Karty” Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego	1
7.	Procedura „Niebieskie Karty” Oświaty – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego	27
8.	Procedura „Niebieskie Karty” Ochrony Zdrowia – liczba spraw skierowanych do Zespołu Interdyscyplinarnego	2
9.	Liczba spotkań Grup Roboczych	1100
10.	Liczba zakończonych „Niebieskich Kart”	309

Źródło: dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za 2018 r.

- Na terenie miasta działało 10 stałych Grup Roboczych. Koordynatorzy grup odpowiedzialni byli za organizowanie spotkań Grup Roboczych. W roku sprawozdawczym zorganizowano 1 100 spotkań Grup Roboczych, których zadaniem było planowanie działań postinterwencyjnych, monitoring sytuacji w rodzinie pod kątem bezpieczeństwa, organizowanie pomocy rodzinie z problemem przemocy.
- W ramach działań Grup Roboczych w Terenowych Punktach Pomocy Społecznej zapraszano osoby wskazane jako doznające przemocy domowej – realizacja spotkań w ramach karty C procedury „Niebieskie Karty”. Na spotkania Grup Roboczych zgłosiło się 116 osób doznających przemocy w rodzinie.
- Monitorowano sytuację rodziny objętej procedurą „Niebieskie Karty” w trakcie jej prowadzenia oraz po zakończeniu procedury. Monitoringiem objęto 639 rodzin.
- Monitorowano sytuację domową pod kątem występowania przemocy w rodzinie osób, które zakończyły udział w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc w rodzinie. Monitoringiem objęto 29 osób.
- Monitorowano sytuację domową pod kątem występowania przemocy w rodzinie osób, które ukończyły grupę psychologiczno-terapeutyczną dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Monitoringiem objęto 3 osoby.

Zadanie 5: Zapewnienie schronienia osobom doznającym przemocy w rodzinie.

Realizacja zadania:

W okresie od 16 stycznia do 31 grudnia 2018 roku Miasto Katowice finansowało zadanie publiczne pod nazwą: „Zapewnienie schronienia wraz z wyżywieniem dla kobiet i kobiet z dziećmi (mieszkanek Katowic), doświadczających przemocy, znajdujących się w sytuacjach kryzysowych, jak również ofiar przymusowej prostytucji” realizowane przy ul. Krasińskiego 21 w Katowicach przez **Stowarzyszenie „PoMOC” dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej w Katowicach**.

Podstawowym celem realizowanego zadania było przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym poprzez kompleksową ofertę pomocy ofiarom przemocy, uwzględniając indywidualne potrzeby beneficjenta.

- Zadanie realizowane było poprzez:
 - udzielenie bezpiecznego schronienia wraz z wyżywieniem,
 - oddzielenie od sprawcy przemocy,

- udzielanie specjalistycznej pomocy w zależności od indywidualnych potrzeb: poradnictwo psychologiczne, socjalne, prawne,
 - towarzyszenie w codziennych czynnościach,
 - rozwijanie umiejętności wychowawczych,
 - edukacja w zakresie zdrowego życia,
 - nauka gospodarowania,
 - motywowanie do podjęcia terapii i zmian w życiu beneficjentów.
- Udzielenie schronienia wraz z wyżywieniem dla kobiet i kobiet z dziećmi odbywało się:
 - całodobowo,
 - bez skierowania z MOPS,
 - bez względu na dochód,
 - na okres do trzech miesięcy,

Załatwianie spraw formalnych związanych z przyjęciem do Ośrodka odbywało się od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 16.00.

Ogółem w 2018 roku z miejsc schronienia wraz z wyżywieniem skorzystało 20 osób (9 osób dorosłych, 11 dzieci). Ofiary przemocy w rodzinie stanowiło 14 osób, w tym: 6 osób dorosłych, 8 dzieci.

Dzięki udzielanemu schronieniu beneficjenci uzyskali m.in.:

- Zaspokajanie potrzeb bytowych poprzez zapewnienie w szczególności:
 - schronienia z możliwością przyjęć przez całą dobę,
 - samodzielnego miejsca do spania,
 - wyposażenia w niezbędne meble,
 - pościeli i bielizny pościelowej,
 - możliwości korzystania z usług sanitarnych,
 - miejsca do zajęć grupowych dla kobiet i dzieci,
 - możliwości prowadzenia samodzielnego gospodarstwa domowego,
 - możliwości samodzielnego przygotowania posiłków z produktów zakupionych przez placówkę.

Stowarzyszenie „PoMOC” udzieliło specjalistycznej pomocy, w zależności od potrzeb – poradnictwa psychologicznego, socjalnego lub prawnego, w ramach którego kobiety mogą skorzystać z:

- pomocy w pokonaniu trudności oraz zmniejszeniu najdotkliwszych objawów reakcji kryzysowej (lęk, napięcie, utrata poczucia bezpieczeństwa),
- informacji o dostępnych formach pomocy, a w razie potrzeby pomoc w jej zorganizowaniu,
- wsparcia w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowej,
- pomocy psychologicznej, terapeutycznej w formie indywidualnej i grupowej – terapia indywidualna miała na celu motywowanie i pomoc w rozpoczęciu procesu zmian, jak i edukacji w zakresie rozwiązywania problemów,
- porad prawnych - w punkcie konsultacyjnym Wnioskodawcy (w wyjątkowych sytuacjach w Ośrodku) odbywały się konsultacje z prawnikiem, które obejmowały prowadzenie poradnictwa, jak i pomoc w przygotowaniu wszelakich pism oraz dokumentów w zależności od problemu i potrzeb uczestniczek zadania,
- opieka case managera – przez cały pobyt w ośrodku case manager pomagał uczestniczkom w przezwyciężaniu traumy i lęków, wspierał oraz towarzyszył paniom podczas rozwiązywania trudnych sytuacji, w załatwianiu urzędowych spraw, pomagała i wspierała podczas podjęcia ważnych życiowych decyzji, motywowała do podjęcia leczenia w przypadku uzależnień i/lub współuzależnień.

Zadanie 6: Zabezpieczenie potrzeb socjalno-bytowych rodzin z problemem przemocy, w tym pomoc w uzyskaniu mieszkań socjalnych.

Realizacja zadania:

- Pracownicy socjalni Terenowych Punktów Pomocy Społecznej objęli pomocą socjalną 281 rodziny z problemem przemocy. Pomoc i praca socjalna z rodziną realizowana była z wykorzystaniem interdyscyplinarnej procedury „Niebieskie Karty”, w ramach Grupy Roboczej, tj. we współpracy z dzielnicowymi, pedagogami, kuratorami i członkami Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- W przypadku każdej rodziny korzystającej z pomocy Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach rozeznawana była jej sytuacja socjalna.
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił 4 rodzinom pomocy nakierowanej na uzyskanie mieszkania socjalnego.

Zadanie 7: Zwiększenie dostępności do bezpłatnego poradnictwa prawnego ofiarom przestępstw przeciwko rodzinie.

Realizacja zadania:

- W ramach bezpłatnego poradnictwa prawnego w Ośrodku Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach udzielono 418 porad prawnych.
- Stowarzyszenie „Po MOC” dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej udzieliło 231 godzin porad prawnych, z których skorzystało 68 osób.
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej dla Rodzin z Problemem Alkoholowym Stowarzyszenia „Ad Vitam Dignam” udzielił 112 bezpłatnych porad prawnych.
- Rozpowszechniano informację o bezpłatnych poradach prawnych na terenie miasta Katowice poprzez rozprowadzanie ulotek informacyjnych i informację na stronie internetowej.

Zadanie 8: Doskonalenie działań w ramach interwencji związanych z odebraniem dziecka i jego ochroną, w tym zapewnienia bezpieczeństwa dziecka w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Realizacja zadania:

- Pracownicy socjalni podjęli 255 interwencji w środowisku w związku z przemocą w rodzinie lub podejrzeniem występowania przemocy w rodzinie. W 19 przypadkach podjęto decyzję o wyjęciu dziecka z rodziny (liczba dzieci wyjętych z rodziny – 23) w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku.

Zadanie 9: Przygotowanie osób doznających przemocy domowej do uczestnictwa w procedurach prawnych, ochrony dziecka, jako świadka w procesie karnym, tworzenie bezpiecznych warunków do przesłuchań dzieci oraz osób dorosłych dotkniętych przemocą w rodzinie.

Realizacja zadania:

- Klienci Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach objęci byli pomocą w zakresie przygotowania do działań prawnych. Praca obejmowała dorosłych i dzieci.
- Działania prawne związane z przestępstwami przeciwko rodzinie oraz ich skuteczność przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Kategoria spraw	Prokuratura Katowice Północ	Prokuratura Katowice Zachód	Prokuratura Katowice Południe	Prokuratura Katowice Wschód	Razem
1.	Liczba postępowań w związku z przemocą w rodzinie	100	114	85	68	367
2.	Liczba oskarżonych	12	11	18	12	53
3.	Liczba spraw umorzonych	34	33	25	22	114
4.	Liczba odmów wszczęcia postępowań	47	63	28	23	161
5.	Środek zapobiegawczy – zakaz kontaktowania	7	1	7	11	26
6.	Środek zapobiegawczy – nakaz opuszczenia lokalu	3	4	7	18	32
7.	Środek zapobiegawczy – tymczasowy areszt	2	0	1	0	3

Źródło : dane za 2018 r. z Prokuratury Katowice – Wschód, Zachód, Północ, Południe za 2018 r.

Zadanie 10. Prowadzenie i rozpowszechnienie informacji o miejscach pomocy, telefonach zaufania dla osób doznających przemocy w rodzinie.

Realizacja zadania:

- Ośrodek Interwencji Kryzysowej dla Rodzin z Problemem Alkoholowym Stowarzyszenia „Ad Vitam Dignam” prowadził od godziny 15.00 do 7.00 dyżur przy Telefonie Zaufania dla osób doznających przemocy w rodzinie oraz znajdujących się w sytuacjach kryzysowych.
- Prowadzenie i rozpowszechnienie informacji o miejscach pomocy odbywało się poprzez ulotki, stronę internetową, wysyłanie pism informacyjnych do sądów i prokuratur o uruchomieniu kolejnej edycji programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc w rodzinie.

Wskaźniki i prognoza/potrzeby

Nazwa wskaźnika	2016	2017	2018	Prognoza/ potrzeby 2019
liczba osób doznających przemocy, które skorzystały ze wsparcia Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	157	206	202	202
liczba osób stosujących przemoc, które zgłosiło się do Ośrodka Interwencji Kryzysowej,	91	119	121	121
liczba dzieci dotkniętych przemocą korzystających ze wsparcia Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,	40	50	45	45
liczba „Niebieskich Kart” uruchomionych przez przedstawicieli:				
• ochrony zdrowia	3	5	2	2
• Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	1	1	1	1
• policji	259	193	248	248
• pomocy społecznej	67	74	91	91
• oświaty	20	18	27	27
liczba spraw prowadzonych przez organy ścigania	397	431	367	367
liczba osób korzystających z miejsc schronienia	55	21	20	20
liczba osób korzystających z realizowanych programów terapeutycznych i edukacyjnych,	93	47	49	49
Liczba udzielonych porad:	2016	2017	2018	Prognoza/ potrzeby 2019
Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej udzielił:				
• porad prawnych	388	407	418	418
• porad specjalistycznych	811	904	876	876
• spotkań rodzinnych	68	66	40	40
Ośrodek Interwencji Kryzysowej dla Rodzin z Problemem Alkoholowym Stowarzyszenia „Ad Vitam Dignam” udzielił:				
• porad prawnych	144	143	112	112
• porad psychologicznych	156	183	123	123
• konsultacji terapeutycznych	572	537	372	372
Stowarzyszenie „Po MOC” dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej:				
• udzieliło porad prawnych	230	235	231	231
• zrealizowało terapii indywidualnych	125	150	180	180
Ewangelickie Centrum Diakonijne „Słoneczna kraina” udzieliło:				
• porad prawnych	102	23*	-	-
• porad psychologicznych	106	48*	-	-
• porad specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	98	64*	-	-

*Realizacja zadania zakończona z dniem 30.06.2017 r. (organizacja nie złożyła oferty na kontynuację zadania)

Komentarz

Wzrost liczby sporządzanych „Niebieskich Kart” może być konsekwencją szerszej edukacji i położeniem nacisku na interdyscyplinarną formułę pracy z rodziną. Od wielu lat doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i interdyscyplinarna formuła pracy w tym obszarze zwiększa efektywność działań, co przekłada się

na wzrost świadomości społecznej zarówno przedstawicieli służb i instytucji, jak i osób potrzebujących pomocy.

Z przedstawionych danych dotyczących liczby udzielanych porad prawnych, pomocy specjalistycznej wynika, że w latach 2017-2018 utrzymuje się na stałym poziomie, podobnie kształtuje się liczba osób korzystających z zaawansowanej formy wsparcia, tj. terapii indywidualnej. W stosunku do roku 2016 zmniejszeniu uległa liczba osób korzystających z terapii indywidualnej, co wynikać może z poprawy sytuacji materialnej znacznej części kobiet i rodzin dzięki wprowadzeniu 1 kwietnia 2016 roku programu Rodzina 500 plus. Taka sytuacja otworzyła wielu potencjalnym klientom instytucji pomocowych możliwość skorzystania z poradnictwa i wsparcia w podmiotach komercyjnych.

Priorytet 3. Oddziaływania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Cel:

- Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zadanie 1: Tworzenie i poszerzanie ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, realizowanych zarówno przez podmioty samorządowe, jak i organizacje pozarządowe oraz wypracowanie pomiędzy nimi zasad współpracy.

Realizacja zadania:

- Realizowano „Program korekcyjno-edukacyjny dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc w rodzinie”.
- Realizowano Program zajęć grupowych o charakterze psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
- Oddziaływania interwencyjno-motywuujące wobec osób stosujących przemoc realizowane były we współpracy z policją (w ramach procedury „Niebieskie Karty”), kuratorami sądowymi dla dorosłych i pracownikami socjalnymi. Wypracowano zasady kierowania osób stosujących przemoc do udziału w programie edukacyjno-korekcyjnym w oparciu o kontrakt. W 2018 roku ponownie omawiano zasady kierowania na spotkaniu Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Rozpropagowywano ulotki dotyczące „Programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc w rodzinie” oraz rozprowadzono drogą mailową do wykorzystania w działaniach motywuujących osoby stosujące przemoc do udziału w spotkaniach grupy.
- W programie edukacyjno-korekcyjnym wzięło udział 20 osób. W zajęciach grupowych o charakterze psychologiczno-terapeutycznym wzięło udział 5 osób. Oddziaływaniami indywidualnymi w Ośrodku Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach objętych było 121 osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie, z którymi przeprowadzono rozmowy motywuujące.

Zadanie 2: Wypracowanie systemu współdziałania i reagowania właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie.

Realizacja zadania:

- Policja przeprowadziła w 2018 roku 5 414 interwencji domowych, w których wobec 167 osób zachodziło podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. W trakcie przeprowadzonych interwencji związanych z realizacją procedury „Niebieskie Karty” stwierdzono, że w przypadku 78 osób zaszła konieczność doprowadzenia do Izby Wyrzeźwień, w jednym wypadku osoba nietrzeźwa została doprowadzona do policyjnego pomieszczenia dla osób zatrzymanych. Ponadto do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych doprowadzono 39 osób. Liczba osób stosujących przemoc zatrzymanych przez policję wyniosła w 2018 roku 118 osób. Liczba postępowań wszczętych przez policję w sprawie przemocy związanej z art. 207 kk wyniosła w 2018 roku 174 sprawy.
- Prokuratura wszczęła 367 postępowań w związku z przestępstwami przeciwko rodzinie, w tym związanych z art. 207, w 53 przypadkach sformułowała akt oskarżenia, w 26 przypadkach nałożyła zakaz kontaktowania się, w 32 przypadkach nakaz opuszczenia lokalu, a w 3 przypadkach nałożyła tymczasowy areszt. W 114 przypadkach umorzyła sprawy, w 161 przypadkach odmówiła wszczęcie postępowania.

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej podjął 58 interwencji prawnych związanych z występowaniem problemu przemocy w rodzinie. Działania te obejmowały powiadomienie organów ścigania o podejrzeniu przestępstwa związanego z przemocą w rodzinie oraz wnioski do Sądu w związku z ochroną dziecka krzywdzonego. Działania te podejmowane były w sytuacji doznawania przez dziecko przemocy, jak również w sytuacji, gdy jest ono świadkiem przemocy.
- W 2018 roku dzielnicowi w ramach procedury „Niebieskie Karty” skierowali do Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach 169 osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie, prokuratorzy skierowali 19 osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie. Kuratorzy sądowi nikogo nie skierowali.

Zadanie 3: Podejmowanie rozmów interwencyjnych i motywujących z osobami stosującymi przemoc domową, w tym z osobami z problemem alkoholowym, które stosują przemoc w formie zaniedbań wobec zależnych członków rodziny, kierowanie do udziału w programie edukacyjno-korekcyjnym.

Realizacja zadania:

- W ramach działań Grup Roboczych w Terenowych Punktach Pomocy Społecznej podejmowane były rozmowy interwencyjne i motywujące wobec sprawców przemocy domowej m.in. do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy w rodzinie – realizacja spotkań w ramach karty D procedury „Niebieskie Karty”. Na spotkania Grup Roboczych zgłosiło się 71 osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie.

Zadanie 4: Realizacja oraz monitorowanie efektów programów edukacyjno-korekcyjnych i pomocy psychologicznej, w tym terapeutycznych adresowanych do osób stosujących przemoc wraz z późniejszą ewaluacją.

Realizacja zadania:

- Od siedmiu lat Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach realizuje „Program Edukacyjno-Korekcyjny dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc”. Uczestnicy programu kierowani są przez dzielnicowych oraz innych przedstawicieli Grup Roboczych w ramach procedury „Niebieskie Karty” oraz kuratorów sądowych. Niektórzy uczestnicy zgłosili się dobrowolnie.
- Monitorowano sytuację domową pod kątem występowania przemocy w rodzinie wobec 29 osób, które zakończyły udział w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc w rodzinie. Ustalono, że wszystkie osoby w 2018 roku zachowują się spokojnie i nie powtórzyły się zachowania przemocowe wobec ich partnerów.
- W 2018 roku odbyły się dwie edycje zajęć grupowych edukacyjno-korekcyjnych, w których uczestniczyło 20 osób. Program ukończyło 8 osób.
- W 2018 roku Ośrodek Interwencji Kryzysowej zrealizował spotkania grupowe w ramach „Programu zajęć psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie”. Uczestnicy programu byli klientami Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, 4 osoby ukończyły wcześniej program edukacyjno-korekcyjny dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc”.
- W 2018 roku odbyła się jedna edycja zajęć grupowych o charakterze psychologiczno-terapeutycznym, w których uczestniczyło 5 osób. Program ukończyły 2 osoby.
- W Ośrodku Interwencji Kryzysowej MOPS objęto pomocą w formule indywidualnej 121 osób.

Zadanie 5: Opracowanie i aktualizowanie oferty pomocy dla osób stosujących przemoc w rodzinie i udostępnienie jej organom ścigania i przedstawicielom wymiaru sprawiedliwości.

Realizacja zadania:

- Informacje o uruchomieniu kolejnej edycji programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc w rodzinie były kierowane do Policji, Prokuratury i Sądów.

- Upowszechniono informację o możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, interwencyjnej, w tym schronienia oraz o zasadach kierowania spraw do Zespołu Interdyscyplinarnego na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.
- Na bieżąco upowszechniane były mieszkańcom miasta zgłaszającym się do różnych instytucji materiały edukacyjno-informacyjne i ulotki o specyfice zjawiska przemocy w aspekcie psychologicznym, socjalnym i prawnym oraz możliwościach uzyskania pomocy. Materiały są adresowane do osób doznających przemocy, osób stosujących przemoc oraz świadków przemocy i dzieci.

Wskaźniki i prognozy/potrzeby

Nazwa wskaźnika	2016	2017	2018	Prognoza/ potrzeby 2019
liczba osób stosujących przemoc kierowanych do udziału w programie edukacyjno-korekcyjnym	174	189	188	188
liczba osób stosujących przemoc uczestniczących w programie edukacyjno-korekcyjnym	17	22	20	20
liczba osób stosujących przemoc uczestniczących w programie psychologiczno-terapeutycznym	nie dotyczy	6	5	5
liczba sporządzonych formularzy „Niebieskiej Karty” część „D”	97	80	71	71
liczba uruchomionych „Niebieskich Kart” przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	1	1	1	1

Komentarz

Liczba osób kierowanych do udziału w programie dla sprawców przemocy w rodzinie utrzymuje się na podobnym poziomie, podobnie liczba osób biorących udział w programach edukacyjno-korekcyjnym i psychologiczno-terapeutycznym. Należy uznać to za efekt doskonalenia współpracy pomiędzy instytucjami w interdyscyplinarnej formule pracy.

Priorytet 4. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy i kształtowanie konstruktywnych postaw obywatelskich wobec zjawiska przemocy w rodzinie – profilaktyka i edukacja

Cele:

- Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie miasta Katowice.
- Zmiana postaw wobec zjawiska przemocy, rozbrojenie mitów i stereotypów związanych z przemocą w rodzinie.
- Zwiększenie poziomu wiedzy i świadomości w zakresie problemów związanych ze zjawiskiem przemocy domowej z uwzględnieniem mechanizmów przemocy i wskazaniem na ich społeczną szkodliwość.
- Upowszechnienie informacji o obowiązujących procedurach i formach pomocy w mieście Katowice.

Zadanie 1: Opracowanie danych statystycznych umożliwiających określenie skali zjawiska przemocy w mieście Katowice i badanie skuteczności pomocy.

Realizacja zadania:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach posiada dane statystyczne dotyczące interwencji oraz świadczeń na rzecz rodzin z problemem przemocy w celu analizy skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz zasobów do jego rozwiązywania, celem określenia szacunkowej skali zjawiska i zbadania skuteczności pomocy.

Zadanie 2: Upowszechnianie ulotek, materiałów informacyjnych, edukacyjnych o zjawisku przemocy, formach pomocy, obowiązujących przepisach i procedurach przy wykorzystaniu instytucji, organizacji, w tym kościołów i innych związków wyznaniowych.

Realizacja zadania:

Aby dotrzeć do jak największej liczby mieszkańców z informacją na temat przeciwdziałania przemocy, w sposób ciągły prowadzona jest w Mieście Katowice kampania informacyjno-edukacyjna. W jej ramach

kolportuje się ulotki, których treść skierowana jest do różnych grup osób, np. do osób doświadczających przemocy, osób stosujących przemoc, dzieci i młodzieży, do wszystkich mieszkańców. Zamieszczone w ulotkach treści nawiązują do edukacji na temat zjawiska przemocy domowej oraz informacji o możliwości uzyskania profesjonalnej pomocy. Ulotki te wywieszane są na tablicach informacyjnych w: szkołach, instytucjach takich jak Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Poradnie zdrowia, Poradnie psychologiczne.

W 2018 roku Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice rozdysponował ok. 500 sztuk broszur informacyjnych „Prawne aspekty przeciwdziałania przemocy w rodzinie” wyprodukowanych przez Instytut Psychologii Zdrowia na zlecenie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach Narodowego Programu Zdrowia. Broszury przekazane zostały do instytucji pomocowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, m.in. Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz organizacji pozarządowych.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach zaprojektował i zlecił powielenie łącznie 3 000 ulotek w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, kierując je zarówno dla osób doznających jak i stosujących przemoc w rodzinie oraz świadków przemocy. W 2018 roku rozdysponowano ok. 2000 sztuk ulotek, w szczególności w trakcie happeningu „Winne Ubrania”.

Na tablicach ogłoszeń, zawieszanych zwyczajowo w korytarzach szkół, eksponowane były ulotki informacyjne dotyczące oferty Specjalistycznej Poradni Rodzinnej, Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Katowicach oraz rejonowych Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych właściwych dla obwodu, w którym znajduje się szkoła tj.: Poradni Nr 1, Nr 2, Nr 3 oraz Nr 5, a także Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Katowicach. Na tablicach tych obok numeru telefonu straży pożarnej i pogotowia ratunkowego zamieszczony był również numer telefonu zaufania.

Zadanie 3: Realizacja programów profilaktycznych, oddziaływań prewencyjnych adresowanych do osób dorosłych, rodziców oraz dzieci i młodzieży szkolnej, w tym osób z grup ryzyka np. małych dzieci w ciąży.

Realizacja zadania:

Na terenie miasta Katowice szkoły i placówki oświatowe realizowały programy oraz inne działania profilaktyczne o charakterze prewencyjnym w odniesieniu do problemu przemocy w rodzinie. W 2018 roku zrealizowano działania tj.:

- Propagowanie akceptowanych społecznie form spędzania czasu wolnego, wskazywanie dróg rozwoju, zainteresowań. Powyższe zrealizowano poprzez rozmowy indywidualne z młodzieżą, funkcjonowanie kół zainteresowań, zajęć fakultatywnych, wyrównawczych, wycieczek.
- Stwarzanie przyjaznego klimatu w placówce poprzez zajęcia integracyjne, szerzenie informacji nt.: praw dziecka i człowieka, działania Rzecznika Praw Ucznia, obchody „Dnia Praw Dziecka”, realizacja „Kontraktów grupy”, przekazywanie informacji na temat Konwencji o prawach dziecka.
- Rozwijanie u uczniów postaw i zachowań zgodnych z normami społecznymi, nauka zasad kulturalnego zachowania, rozwijanie empatii, nauka współpracy i rywalizacji poprzez organizację i udział w imprezach szkolnych i zawodach.
- Organizowanie pomocy uczniom z trudnościami w nauce (zajęcia wyrównawcze, fakultatywne, spotkania z pedagogiem).
- Zajęcia z zakresu bezpieczeństwa dzieci i młodzieży (np. program Miejskiej Komendy Policji w Katowicach „Mam przyjaciela policjanta”, „Snupek-bezpieczni w drodze”, „Wyraźni na drodze”, „Po drodze nam z Lego”, „Mała strażnica”, Bezpieczeństwo w sieci”, „Stop cyberprzemocy”).
- Działania poradni psychologiczno-pedagogicznych skierowane do rodziców: terapia rodzinna, indywidualna współpraca z rodzicem, obserwacja dziecka i relacji w rodzinie, udzielanie rodzicom porad na podstawie badań, konsultacje dla rodziców w poradni i na terenie placówek (dyżury dla rodziców na terenie placówek, w tym także podczas wywiadówek), spotkania konsultacyjno-wspierające dla rodziców dzieci uczęszczających na zajęcia do poradni, prelekcje i programy dla rodziców (np. profilaktyki uzależnień – Program Śląskiego Centrum Profilaktyki i Psychoterapii Katowicach „Narkotyki i nastolatki”, „Zaburzenia zachowania dzieci w wieku przedszkolnym –

sposoby radzenia sobie z nimi”, cykl spotkań dla rodziców z psychoterapeutą „Być rodzicem we współczesnym świecie”, interwencje doraźne w trudnych rodzinnych sytuacjach kryzysowych).

- Prelekcje i szkolenia dla nauczycieli, rad pedagogicznych.
- Zajęcia z zakresu profilaktyki uzależnień i ochrony zdrowia (np.: „Marihuana – prawda i mity”, „Dopalacze stop”, konkursy profilaktyczne), program „Zachowaj trzeźwy umysł”, program „Przyjazna dłoń” skierowany do rodzin zagrożonych uzależnieniami.
- Udział nauczycieli w konferencjach, szkoleniach, warsztatach z zakresu profilaktyki uzależnień, warsztaty z zakresu zdrowia psychicznego.
- Zajęcia psychoedukacyjne (np.: warsztaty „Z bajką bezpieczniej”, „Przyjaciele Zappiego”, „Uczę się siebie”, „Hej zabawo”, „Mówię sercem, czuję więcej”, „Jestem wspaniały”).
- Współorganizowanie z placówkami programów i akcji dotyczących przemocy, agresji np.: „Bezpieczna młodzież”, „Stop przemocy w szkołach”.

Zadanie 4. Organizowanie kampanii edukacyjnych, programów upowszechniających wiedzę dotyczącą problematyki przemocy w rodzinie, w tym metod wychowawczych bez użycia przemocy i udzielanie specjalistycznej pomocy w zakresie promowania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci.

Realizacja zadania:

- Komenda Miejska Policji w Katowicach w 2018 roku realizowała program profilaktyczno-edukacyjny przeciwdziałający przemocy domowej, prostytucji i handlowi ludźmi „Moc! Na TY”. Program jest dedykowany przede wszystkim do kobiet, które doznają różnych form przemocy, w tym przemocy domowej, ale także każdemu człowiekowi, który nie potrafi pozostawać obojętny wobec przemocy - z wykorzystywaniem drugiej osoby, w tym m.in. do pracy niewolniczej czy prostytucji. Celem programu jest przeciwdziałanie przemocy i jej skutkom poprzez rozwijanie zdolności i kompetencji do przeciwstawienia się różnym formom przemocy oraz upowszechnianie wiedzy na temat zjawiska przemocy, prostytucji i handlu ludźmi, mechanizmów tych zjawisk, ich skutków oraz sposobów pomocy.
- W dniu 12 października 2018 roku na Placu Kwiatowym katowickiego Rynku, ul. Stawowej, ul. 3 Maja i w Galerii Katowickiej odbył się happening „**Winne ubrania**”, który został zorganizowany przez **Fundację Podaruj Nadzieję** i sfinansowany przez Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Katowice. Głównym celem tego wydarzenia było podniesienie świadomości mieszkańców Katowic na temat problemu przemocy na tle seksualnym, propagowanie prawidłowych postaw i przekonań u osób, które mogą być bezpośrednimi lub pośrednimi świadkami przemocy seksualnej. Ponadto zadaniem happeningu była edukacja społeczeństwa w zakresie prawidłowych schematów reagowania na przemoc seksualną oraz budowanie umiejętności czytania ze środowiska symptomów przemocy seksualnej. Wydarzenie obejmowało m.in. wystawę, na którą składały się tablice z danymi statystycznymi, informacją o miejscach wsparcia oraz manekiny ubrane w autentyczne ubrania, które miały na sobie ofiary zgwałceń w momencie zdarzenia. Dzięki temu mieszkańcy Katowic mogli przekonać się, że nie trzeba być prowokująco ubranym, żeby stać się ofiarą gwałtów. W tym samym czasie mieszkańcy Katowic mogli skorzystać z punktu informacyjnego, w którym pracownicy Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach udzielali wsparcia oraz informacji na temat przemocy domowej w tym przemocy seksualnej. Organizatorzy rozdali uczestnikom 500 białych róż (na znak jedności z ofiarami przemocy seksualnej) oraz ulotki informacyjne dotyczące tematu (800 ulotek dotyczących happeningu i 200 ulotek informacyjnych dotyczących poradnictwa specjalistycznego).
- W ramach Tygodnia Ochrony Praw Ofiar Przestępstw np. Prokuratura udzielała bezpłatnych porad prawnych w różnych instytucjach, w tym klientom Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej zorganizował spotkanie dla grupy seniorów, którego celem była edukacja na temat agresywnych zachowań w różnych sytuacjach społecznych i osobistych.

- Komenda Miejska Policji we współpracy ze Szkołą Wyższą Psychologii Społecznej zorganizowała konferencję pt.: „Naucz mnie kiedy mówić NIE” . Tematyka związana była z bezpieczeństwem dzieci oraz reakcji dorosłych na krzywdzenie najmłodszych.
- Komenda Miejska Policji Realizowała Program pt.: „ Bezpieczna Przystań”, w ramach którego seniorzy otrzymują informacje i edukacje na temat tego, jak zadbać o swoje bezpieczeństwo, także w ramach chronienia się przed przemocą.
- Kierownik Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej uczestniczył jako ekspert do spraw przeciwdziałania przemocy w audycji radiowej w Radiu Katowice.
- Szkoły i placówki oświatowe w 2018 roku zrealizowały działania tj.:
 - „Gordon” program realizowany przy współpracy ze specjalistami z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych mający na celu umiejętne rozwiązywanie konfliktów bez użycia siły,
 - warsztaty „Porozumienie bez przemocy”,
 - organizowanie w placówkach grup wsparcia dla dzieci zagrożonych stosowaniem przemocy w rodzinie,
 - współpraca placówek z Komendą Miejską Policji, Poradniami Psychologiczno-Pedagogicznymi, kuratorami sądowymi, ze świetlicą socjoterapeutyczną „Gniazdo”, w zakresie rozwiązywania i powstrzymywania problemu przemocy,
 - spotkania z rodzicami realizowane w placówkach na tematy z zakresu psychologii rodziny i postaw rodzicielskich,
 - udostępnianie wiedzy i informacji o procedurach postępowania (np. procedura „Niebieskie Karty”), miejscach gdzie można uzyskać pomoc i wsparcie w sytuacjach przemocy w rodzinie,
 - spotkania rad pedagogicznych, zespołów samokształceniowych zadaniowych – wymiana doświadczeń na temat zjawiska przemocy domowej.

Zadanie 5. Współpraca z mediami w zakresie upowszechnienia informacji i wiedzy dotyczącej przemocy domowej i wynikających z niej problemów wtórnych oraz sposobów postępowania i formach pomocy.

Realizacja zadania:

- W grudniu 2018 roku Kierownik Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej uczestniczył jako ekspert do spraw przeciwdziałania przemocy w audycji radiowej w Radiu Katowice.
- Każda z instytucji i służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie posiada informacyjne strony internetowe, gdzie można uzyskać konkretną informację o miejscach udzielających pomocy, np. Komenda Miejska Policji, Komisariaty Policji, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej itp. W 2018 roku 6 024 osoby odwiedziły strony internetowe Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wskaźniki i prognozy/potrzeby

Nazwa wskaźnika	2016	2017	2018	Prognoza/ potrzeby 2019
liczba informatorów, ulotek	3 000	4 583	4500	4000
liczba programów realizowanych w MOPS	1	4	4	4
liczba osób odwiedzających strony internetowe Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach dotyczące obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie	1 147	6 269	6024	6 024

Komentarz

Ulotki/informatory instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie są skierowane zarówno dla osób doznających, jak i stosujących przemoc w rodzinie oraz jej świadków. Liczba ta utrzymuje się na podobnym poziomie.

Priorytet 5. Profesjonalizacja działań w obszarze profilaktyki, interwencji i pomocy rodzinie z problemem przemocy

Cel:

- Podnoszenie kompetencji przedstawicieli służb, instytucji i organizacji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadanie 1: Wdrażanie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc, w formie m.in. superwizji, coachingu, grup wsparcia.

Realizacja zadania:

- W ramach wspierania osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc przeprowadzono 4 superwizje dla pracowników Ośrodka Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i 162 superwizje dla pracowników pozostałych jednostek organizacyjnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach, w tym psychologów, pracowników socjalnych, asystentów rodziny, wychowawców świetlic specjalistycznych.
- W związku z występującą w polskim sądownictwie zasadą bezpośredniości - dzieci będące ofiarami przestępstw, przesłuchiwane są na okoliczność wydarzeń, w których uczestniczyły lub były świadkami czynu. Zarówno dla rodzica jak i dla dziecka składanie zeznań, obarczone jest dużym stresem, wynikającym m.in z niezajomości procedur, którym jako świadek będzie ta osoba podlegać. W związku z tym do Specjalistycznej Poradni Rodzinnej zgłaszają się rodzice, w oczekiwaniu wsparcia i informacji w jaki sposób mogą uzyskać pomoc dla dziecka, jak powinni z nim rozmawiać o zbliżającym się przesłuchaniu. Specjalistyczna Poradnia Rodzinna zapewnia wsparcie terapeutyczne dziecku na każdym etapie trwania sytuacji trudnej/traumatycznej. Obejmuje je odpowiednią dla wieku, poziomu rozwoju – pomocą indywidualną. Równolegle rodzic poznaje sposoby samodzielnego radzenia sobie z sytuacjami trudnymi dotyczącymi dziecka. Zachowania dziecka są monitorowane w czasie, aż do ich ustąpienia.

Zadanie 2. Organizowanie szkoleń dla przedstawicieli służb, instytucji i organizacji realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Realizacja zadania:

Szkoły i placówki oświatowe prowadzone przez miasto Katowice nie organizują szkoleń dla instytucji i organizacji, organizują jednak szkolenia informacyjne i spotkania, w tym indywidualne dla rodziców/prawnych opiekunów dzieci i młodzieży poświęcone przeciwdziałaniu przemocy i agresji. Wszystkie szkolenia organizowane z inicjatywy Wydziału Edukacji i Sportu kierowane są do dyrektorów i pracowników szkół i placówek, których organem prowadzącym jest miasto Katowice.

Na terenie szkół odbywają się szkolenia Rad Pedagogicznych, zaś tematyka tych szkoleń uzależniona jest od potrzeb konkretnej jednostki organizacyjnej. Wśród tych szkoleń znajdowały się również takie, które poruszały tematykę przemocy w rodzinie i szkole oraz dotyczące rozwiązywania konfliktów, efektywnej komunikacji itp. Ponadto dyrektor ma możliwość dofinansowania szkoleń i kursów kwalifikacyjnych nauczycielom, którzy pragną podnieść swoje kwalifikacje i umiejętności o zagadnienia przydatne do prawidłowego funkcjonowania placówki.

Nauczycielom i wychowawcom zatrudnionym w szkołach i placówkach pomocą w rozwiązywaniu problemów służą poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna oraz Specjalistyczna Poradnia Rodzinna.

Zadanie 3: Realizacja zajęć edukacyjnych i warsztatowych, programów stażowych dla studentów w ramach praktyk studenckich.

Realizacja zadania przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach:

- W ramach realizacji zajęć edukacyjnych w Ośrodku Interwencji Kryzysowej we współpracy z uczelniami wyższymi umożliwiono odbycie indywidualnych praktyk studenckich 13 osobom.
- Przeprowadzono spotkanie studyjne dla 10 studentów Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Celem była prezentacja rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie na przykładzie Ośrodka Interwencji

Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach oraz Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Katowicach.

- Studenci mają możliwość odbycia praktyk studenckich w katowickich szkołach, gdzie mogą realizować program praktyk ustalony przez uczelnię, na której studiują. W każdym przypadku odbywa się to za zgodą dyrektora szkoły i pod opieką nauczyciela-specjalisty, zatrudnionego w danej szkole. W trakcie odbywania praktyki studenci mają możliwość zapoznania się z pracą psychologa i pedagoga szkolnego oraz praktycznego rozwiązywania problemów wychowawczych związanych z agresją i używaniem przemocy przez uczniów, a także problemów opiekuńczych dotyczących psychologicznej i prawnej ochrony dzieci doświadczających przemocy w rodzinie.

Zadanie 4: Rozwijanie wolontariatu i szkolenie wolontariuszy w zakresie problemów i rozwiązań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Realizacja zadania:

- W 2018 roku ze specyfiką pracy w obszarze przeciwdziałania pomocy w rodzinie zapoznało się 2 wolontariuszy zatrudnionych w Ośrodku Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach. Łącznie przepracowali 519,5 godzin.

Wskaźniki i prognozy/potrzeby

Nazwa wskaźnika	2016	2017	2018	Prognoza/potrzeby 2019
liczba superwizji	48	123	166	166
liczba uczestników szkoleń/superwizji	75	306	391	391
liczba studentów korzystających z praktyk w OIK MOPS	13	15	13	13
liczba wolontariuszy	2	0	2	2

Komentarz

Wzrasta liczba superwizji, co wynika z planowanego, intencjonalnego działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Katowicach nakierowanego na zwiększenie kompetencji oraz rozszerzenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Liczba osób chcących nabywać umiejętności w zakresie pomagania osobom w kryzysie (studenci, wolontariusze) utrzymuje się na tym samym poziomie.

PODSUMOWANIE REALIZACJI PROGRAMU ZA 2018 ROK I REKOMENDACJE

Rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie jest skuteczne jedynie dzięki efektywnej współpracy różnych służb i instytucji działających w tym obszarze. Żadna z instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie nie jest w stanie powstrzymać i rozwiązać problemu przemocy w rodzinie, ograniczając się tylko do własnych kompetencji, uprawnień i narzędzi. Skuteczne rozwiązywanie problemu wymaga korzystania z różnych obszarów wiedzy i umiejętności.

W 2018 roku podejmowane działania nakierowane były na doskonalenie strategii i modelu współpracy służb i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego i systematyczne diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie i stanu zasobów. Istotnym zadaniem było koordynowanie prowadzonej procedury „Niebieskie Karty” i pracy Grup Roboczych.

W 2018 roku zaobserwowano zwiększoną liczbę uruchamianych procedur „Niebieskie Karty”. Za to na podobnym poziomie utrzymuje się liczba osób zgłaszających się do specjalistów w związku z kryzysem i konfliktami małżeńskimi, co oznacza, że udaje się uchwycić problemy pojawiające się w rodzinie na wcześniejszym etapie.

W ramach Programu dostępna była szeroka oferta pomocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, w formie poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, rodzinnego. Podejmowane działania miały charakter pomocy w formie indywidualnej i grupowej, skierowane były do osób doznających przemocy jak i stosujących przemoc. Po wzroście w 2017 roku liczby osób kierowanych do programów

i biorących w nich udział rok 2018 był na podobnym poziomie. Może to być efekt oddziaływań edukacyjnych w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie i skuteczniejszej prewencji.

W 2018 roku podejmowano szereg działań nakierowanych na podnoszenie kompetencji, wiedzy i umiejętności pracowników instytucji działających w obszarze zjawiska przemocy w rodzinie. Wzrosła liczba superwizji, szkoleń dla osób udzielających profesjonalnej i kompleksowej pomocy rodzinom.

Ponadto, Program proponuje szerokie spektrum zadań pomocowych i wspierających adresowanych do rodzin z problemem przemocy. Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy jest jednym z najważniejszych priorytetów.

W nawiązaniu do powyższego podsumowania rekomenduje się realizację w 2019 roku zadań wynikających z „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020” oraz rozszerzenie działań o:

- uruchomienie specjalistycznych form pomocy adresowanych do dzieci, w tym dzieci dotkniętych przemocą seksualną,
- uruchomienie wsparcia w sytuacjach kryzysu okołorozwodowego, który jest źródłem krzywdzenia dziecka.

Finansowanie programu – wykonanie za 2016, 2017 oraz 2018 rok

Lp.	Nazwa zadania	Realizator	Kwota w 2016 roku	Kwota w 2017 roku	Kwota w 2018 roku	Klasyfikacja budżetowa
1.	Pomoc rodzinie w kryzysie i przeciwdziałanie przemocy.	MOPS	539 244,91 zł	629 034,42 zł	611 331,18 zł	Dział 852 Rozdział 85205 (WP) Rozdział 85220 (WP) Dział 851 Rozdział 85154 (WG)
2.	Pomoc rodzinie w kryzysie i przeciwdziałanie przemocy (OIK dla Rodzin z Problemem. Alkoholowym prowadzony przez Śląskie Stowarzyszenie Ad Vitam Dignam).	MOPS	68 948,00 zł	13 964,00 zł (zadanie realizowane przez MOPS do 28.02.2017, od 1.03.2017 przeniesione do WPS. (Kontynuacja zadania bez usługi zapewnienia schronienia.) – poz. 7.	0,00 zł	Dział 851 Rozdział 85154 (WG)
3.	Pomoc rodzinie w kryzysie i przeciwdziałanie przemocy (zadanie realizowane przez Stowarzyszenie Po Moc dla kobiet i dzieci im. Marii Niepokalanej).	MOPS	77 353,00 zł	100 000,00 zł	776,00 zł (zadanie przeniesione do WPS - poz. 8)	Dział 851 Rozdział 85154 (WG)
4.	Program korekcyjno-edukacyjny dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc w rodzinie.	MOPS	14 382,00 zł	18 612,00 zł	16 920,00 zł	Dział 852 Rozdział 85205 (ZP)
5.	Program zajęć grupowych o charakterze psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	MOPS	Program nie był realizowany w 2016 roku	4 972, 57 zł	4 143,99 zł	Dział 852 Rozdział 85205 (ZP)
6.	Stowarzyszenie Pomoc dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej z siedzibą w Katowicach przy ul. Zygmunta Krasińskiego 21, realizujące zadanie: „Poradnictwo specjalistyczne dla kobiet i ich dzieci dotkniętych współczesnymi formami niewolnictwa lub innymi formami przemocy”.	WPS	57 000,00 zł	57 550,00 zł	57 550,00 zł	Dział 852 Rozdział 85218 (WP)
7.	Śląskie Stowarzyszenie AD VITAM DIGNAM Ośrodek Interwencji Kryzysowych dla Rodzin z Problemem Alkoholowym z siedzibą w Katowicach przy ulicy Ks. Bpa Herberta Bednorza 22 realizujące zadanie pn. „Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym poprzez prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej oraz miejskiego telefonu zaufania i punktu informacyjno-konsultacyjnego wraz z poradnictwem z zakresu problemów alkoholowych i narkomanii oraz przemocy domowej dla mieszkańców Katowic”.	WPS	80 456,00 zł	123 941,60 zł	124 908,53 zł	Dział 851 Rozdział 85154 (WG)

8.	Stowarzyszenie PoMOC dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej z siedzibą w Katowicach przy ul. Krasieńskiego 21 realizujące zadanie pn. „Zapewnienie schronienia wraz z wyżywieniem dla kobiet i kobiet z dziećmi (mieszkanek Katowic), doświadczających przemocy, znajdujących się w sytuacjach kryzysowych, jak również ofiar przymusowej prostytucji”.	WPS	0,00 zł	0,00 zł	94 492,91 zł (zadanie przeniesione z MOPS - poz. 3)	Dział 851 Rozdział 85154 (WG)
9.	Parafia Ewangelicko – Augsburgska z siedzibą w Katowicach przy ul. Warszawskiej 18 realizująca zadanie pn. „Ograniczenie ryzyka przemocy w rodzinie”	WPS	11 000,00 zł	5 500,00 zł*	0,00 zł*	Dział 851 Rozdział 85154 (WG)
10.	Fundacja Podaruj Nadzieję z siedzibą w Katowicach przy ul. Kotlarza 10b realizująca zadanie w trybie tzw. „małych grantów” pn. „Winne ubrania”.	WPS	0,00 zł	0,00 zł	4 229,00 zł	Dział 853 Rozdział 85311 (WP)
11.	Zakup materiałów profilaktycznych	WPS	0,00	3 047,72 zł	0,00 zł**	Dział 851 Rozdział 85154 (WG)
	RAZEM		848 383,91	956 622,31	914 351,61	

*realizacja zadania zakończona z dniem 30.06.2017 r. (organizacja nie złożyła oferty na kontynuację zadania).

** zadanie nie realizowane w 2018 roku.

Finansowanie programu – plan na 2019 rok

Lp.	Nazwa zadania	Realizator	kwota	Klasyfikacja budżetowa
1.	Pomoc rodzinie w kryzysie i przeciwdziałanie przemocy.	MOPS	684 498,00 zł	Dział 852 Rozdział 85205 (WP) Rozdział 85220 (WP) Dział 851 Rozdział 85154 (WG)
2.	Stowarzyszenie Pomoc dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej z siedzibą w Katowicach przy ul. Zygmunta Krasińskiego 21, realizujące zadanie: „Zapewnienie schronienia wraz z wyżywieniem dla kobiet i kobiet z dziećmi (mieszkanek Katowic), doświadczających przemocy, znajdujących się w sytuacjach kryzysowych, jak również ofiar przymusowej prostytucji”.	WPS	120 450,00 zł	Dział 851 Rozdział 85154 (WG)
3.	Program korekcyjno-edukacyjny dla osób mających problem ze złością, agresją i stosujących przemoc w rodzinie.	MOPS	16 920,00 zł	Dział 852 Rozdział 85205 (ZP)
4.	Program zajęć grupowych o charakterze psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc w rodzinie.	MOPS	2 538,00 zł	Dział 852 Rozdział 85205 (ZP)
5.	Stowarzyszenie Pomoc dla Kobiet i Dzieci im. Marii Niepokalanej z siedzibą w Katowicach przy ul. Zygmunta Krasińskiego 21, realizujące zadanie: „Poradnictwo specjalistyczne dla kobiet i ich dzieci dotkniętych współczesnymi formami niewolnictwa lub innymi formami przemocy”.	WPS	57 580,00 zł	Dział 852 Rozdział 85218 (WP)
6.	Śląskie Stowarzyszenie AD VITAM DIGNAM Ośrodek Interwencji Kryzysowych dla Rodzin z Problemem Alkoholowym z siedzibą w Katowicach przy ulicy Ks. Bpa Herberta Bednorza 22 realizujące zadanie pn. „Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym poprzez prowadzenie ośrodka interwencji kryzysowej oraz miejskiego telefonu zaufania i punktu informacyjno-konsultacyjnego wraz z poradnictwem z zakresu problemów alkoholowych i narkomanii oraz przemocy domowej dla mieszkańców Katowic”.	WPS	124 972,00 zł	Dział 851 Rozdział 85154 (WG)
7.	Parafia Ewangelicko – Augsburgska z siedzibą w Katowicach przy ulicy Warszawskiej 18 realizująca zadanie pn. „Ograniczenie ryzyka przemocy w rodzinie”.	WPS	0,00 zł*	Dział 851 Rozdział 85154 (WG)
8.	Fundacja Podaruj Nadzieję z siedzibą w Katowicach przy ul. Kotlarza 10b realizująca zadanie w trybie tzw. „małych grantów” pn. „Winne ubrania”.	WPS	4 229,00 zł	Dział 853 Rozdział 85311 (WP)
9.	Zakup materiałów profilaktycznych.	WPS	0,00 zł	Dział 851 Rozdział 85154 (WG)
	RAZEM		1 011 187,00	

*realizacja zadania zakończona z dniem 30.06.2017 r. (organizacja nie złożyła oferty na kontynuację zadania).